NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea regulamentului cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale

denumirea proiectului actului normativ

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de Hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea regulamentului cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale a fost elaborat de către Ministerul Mediului.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiect de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea regulamentului cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale are drept scop implementarea art. 12 lit. s) și r) din Codului subsolului nr. 246/2024, care a intra în vigoare pe data de 29 mai 2026, asigurând cadru de reglementare, în vederea asigurării protecției corespunzătoare a refacerii mediului după efectuarea lucrărilor miniere.

Prezentul Regulament transpune Decizia 2009/335/CE a Comisiei din 20 aprilie 2009 de stabilire a orientărilor tehnice privind constituirea garanției financiare în conformitate cu Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive, această directivă este transpusă total în Codul subsolului nr. 246/2024, elaborarea prezentului proiect este prevăzută la acțiunea nr. 51 din Anexa A la Capitolul 27 „Mediu și schimbări climatice”, Clusterul 4 „Agenda verde și conectivitate sustenabilă”, din Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În Republica Moldova, majoritatea resurselor minerale sunt exploatate prin cariere, (la suprafață) și doar câteva tipuri de calcare sunt exploatate prin galerii (subterane). Exploatarea resurselor minerale prin cariere, de regulă, poate avea consecințe negative asupra mediului, cum ar fi distrugerea solurilor agricole, a vegetației și conduce la acumularea deșeurilor miniere, care ulterior pot duce la un dezechilibru ecologic.

Conform situației la data de 01.01.2025 la balanța de stat se află 436 zăcăminte individuale de substanțe minerale utile, dintre care 49 sunt complexe (au de la 2 până la 5 tipuri de substanțe minerale utile), ceea ce face ca numărul zăcămintelor incluse în balanță pe tipuri de substanțe minerale utile să constituie 496. Conform gradului de valorificare industrială sunt distribuite în felul următor:

- exploatate – 192
- pregătite pentru valorificare - 29
- explorate de rezervă - 250
- nu se prevăd pentru valorificare - 25

Actualmente, aproximativ 160 de agenți economici din domeniul minier desfășoară activități de exploatare a zăcămintelor de substanțe minerale utile și vor avea obligația de a se conforma cerințelor prevăzute de proiectul regulamentului privind constituirea garanției financiare pentru refacerea mediului.

Problemele care au condiționat elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale reiese din prevederilor Codului subsolului nr. 246/2024. Urmare a lacunelor și deficiențelor identificate în procesul de gestionare a resurselor de substanță minerală utilă și luând în considerație recomandările Hotărârii Parlamentului nr. 200/2022 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului, precum și respectării angajamentelor asumate de către Republica Moldova pe plan internațional se impune necesitatea de a elaborata garanție financiară pentru refacerea mediului. Influențele negative se manifestă la toate etapele de exploatare a subsolului și chiar și

după finalizarea lucrărilor. De regulă activitățile de minerit presupun lucrări de reabilitare a spațiilor asupra cărora s-a intervenit.

Procesul de exploatare a zăcămintelor inevitabil afectează mediul, impactul fiind întotdeauna unul negativ. Natura activității de valorificare a resurselor minerale utile inevitabil afectează mediul, impactul fiind întotdeauna unul negativ. Ținem faptul că lucrările de reabilitare/recultivare sunt costisitoare, agenții economici nu au interesul pentru a executa toate lucrările necesare pentru a diminua efectele negativ ale exploatărilor miniere la minim. Pentru reducerea impactului asupra mediului sunt necesare măsuri comprehensive de evaluare și monitorizare a situației ecologice, precum și sancționarea în cazurile de încălcare a legislației în vigoare. Cele mai importante cauze ce stau la baza prejudiciilor de mediu sunt incapacitatea autorităților de a impune respectarea prevederilor legale, precum și lipsa mecanismelor de asigurare (garanții financiare) a recuperării prejudiciilor aduse mediului și executării lucrărilor de recultivare și post-recultivare. De asemenea, una din problemele fundamentale este corespunderea activităților de protecție a mediului în proiectele activității miniere cu necesitățile reale. Astfel este prioritar de a reglementa crearea și utilizarea fondului garanției financiare pentru refacerea mediului în urma lichidării și recultivării, pentru a reduce la minim efectele negative aduse mediului în urma extragerii substanțelor minerale utile.

Reabilitarea terenurilor după activitățile miniere este importantă pentru refacerea echilibrului natural și prevenirea degradării mediului. Ce contribuie la reducerea riscurilor de poluare, eroziune și instabilitate a solului.

Aproximativ 35% dintre beneficiari nu respectă obligațiile legale privind recultivarea terenurilor miniere – fie prin nerespectarea termenelor, abandonarea lucrărilor, fie prin inactivitate prelungită. Aceasta este o problemă majoră cu impact asupra mediului, agriculturii și comunităților locale. La unele zăcăminte, terenurile miniere au fost abandonate de către beneficiari care fie erau în insolvență sau lichidare sau stau inactive de la 2 până la 15 ani, fără să se facă recultivare sau lucrări de întreținere.

Problema care se propune a fi soluționată prin prezentul proiect constă în lipsa unui mecanism financiar obligatoriu care să garanteze executarea lucrărilor de refacere a mediului și recultivare a terenurilor afectate de activitățile miniere. În prezent, în cazul abandonării zăcămintelor, insolvabilității sau neexecutării obligațiilor de către beneficiarii subsolului, autoritățile publice nu dispun de instrumente eficiente pentru a asigura recuperarea prejudiciilor aduse mediului și realizarea lucrărilor de reabilitare a terenurilor degradate.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Regulamentul cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale are obligația, de a asigura protecția corespunzătoare a refacerii mediului după efectuarea lucrărilor miniere și responsabilitatea titularului autorizației de folosință a subsolului de a remedia suprafețele afectate. La moment agenții economici ce au în gestiune sectoare de subsol pentru extragere la finalul epuizării substanțelor minerale utile au obligația de a reface mediul conform legii în vigoare. Odată ce a intrat în vigoare noului Cod al subsolului nr. 246/2024 beneficiarii subsolului vor avea stimularea pentru refacerea mediului prin garanția financiară ce va asigura acoperirea financiară pentru execuția lucrărilor de închidere, ecologizare și monitorizare postînchidere.

Proiectul urmărește reducerea cazurilor de abandonare a terenurilor miniere fără executarea lucrărilor de refacere a mediului, precum și consolidarea mecanismelor de responsabilizare a beneficiarilor subsolului pentru prejudiciile aduse mediului.

Regulamentul va fi aplicabil beneficiarilor subsolului/titularilor autorizațiilor de folosință a subsolului care desfășoară activități de exploatare a resurselor minerale, estimativ circa 160 de agenți economici.

Principalele prevederi ale proiectului constau în:

• instituirea obligației de constituire a garanției financiare pentru refacerea mediului înainte de emiterea autorizației de folosință a subsolului;

• stabilirea formelor de constituire a garanției financiare: garanție bancară, poliță de asigurare sau cont contabil special;

• reglementarea mecanismului de acumulare și utilizare a mijloacelor financiare destinate executării lucrărilor de refacere a mediului;

• instituirea obligației de achitare anuală a contribuției pentru constituirea fondului de rezervă destinat intervenției în cazul neexecutării obligațiilor de către titularii autorizațiilor;

• reglementarea competențelor autorității competente privind administrarea mijloacelor financiare și organizarea lucrărilor de recultivare;

• stabilirea mecanismelor de control și monitorizare privind executarea obligațiilor de refacere a mediului.

În sensul proiectului de regulament, „contul contabil special" reprezintă contul destinat constituirii provizioanelor pentru lucrările de refacere a mediului și recultivare, în care beneficiarul subsolului/titularul autorizației de folosință a subsolului acumulează, în mod treptat, resurse financiare necesare acoperirii cheltuielilor aferente executării lucrărilor de refacere a mediului și recultivare după încetarea activităților de exploatare a resurselor minerale.

Totodată, noțiunea de „provizion" este utilizată în sensul prevăzut de Ordinul ministrului finanțelor nr. 118/2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate și desemnează o datorie cu exigibilitate sau valoare incertă, recunoscută pentru acoperirea obligațiilor viitoare estimate privind refacerea mediului și recultivarea terenurilor afectate de activitățile de exploatare a resurselor minerale.

De asemenea beneficiarii subsolului/titularii autorizației de folosință a subsolului au obligația de a debursa anual în cont special trezorerial „mijloace temporar intrate în posesia instituției", deschis de autoritatea competentă în domeniul folosirii și protecției subsolului, în cuantum de 0,25% din valoarea garanției financiare pentru refacerea mediului, în scopul constituirii mijloacelor financiare destinate finanțării lucrărilor de refacere a mediului, în cazul în care titularii autorizației de folosință a subsolului nu își îndeplinește obligațiile de refacere a mediului.

În conformitate cu art. 4 din Codul subsolului nr. 246/2024, autoritatea competentă în domeniul folosirii și protecției subsolului este Agenția de Mediu.

În cazul în care titularul autorizației de folosință a subsolului nu își îndeplinește obligațiile legale privind refacerea mediului, contribuțiile acumulate în contul special trezorerial, aflat în gestiunea Agenției de Mediu, vor fi utilizate exclusiv pentru finanțarea lucrărilor de refacere a mediului și recultivare a terenurilor afectate de activitățile de exploatare a resurselor minerale. În acest scop, Agenția de Mediu, în calitate de autoritate competentă în domeniul folosirii și protecției subsolului, organizează, în conformitate cu legislația în vigoare, procedurile necesare pentru executarea lucrărilor de recultivare și refacere a mediului.

Agenția de Mediu va deschide un cont special trezorerial „mijloace temporar intrate în posesia instituției" în cadrul Trezoreriei Regională deserventă, destinat acumulării mijloacelor financiare aferente garanției financiare pentru refacerea mediului, în cazul în care beneficiarii subsolului/titularii autorizației de folosință a subsolului nu și-au executat obligația de a realiza lucrările de recultivare și refacere a mediului, în conformitate cu planul de refacere a mediului, precum și în situația în care agentul economic este radiat din Registrul de stat al persoanelor juridice și al întreprinzătorilor individuali sau se află în procedură de insolvabilitate, în condițiile Legii insolvabilității nr. 149/2012.

Agenția de Mediu organizează proceduri de achiziții publice pentru atribuirea serviciilor de proiectare și execuție a lucrărilor de închidere și ecologizare, de reabilitare a mediului. Aceste lucrări se realizează în limita mijloacelor financiare disponibile în contul special trezorerial, fără posibilitatea depășirii sumelor respective.

Debursarea contribuției pentru refacerea mediului se face pentru primul an de exploatare înaintea emiterii autorizației de folosință a subsolului, iar pentru anii următori înaintea coordonării planului anual de dezvoltare a lucrărilor miniere de către Agenția de Mediu.

Prin alinierea legislației naționale la prevederile Directivei nr. 2006/21/CE din 15 martie 2006 privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive, armonizată total prin Codul subsolului nr.246/2024, Republica Moldova are obligația de a lua măsuri în vederea asigurării gestionării raționale a subsolului, din punct de vedere economic și social, a tuturor tipurilor de resurse ale subsolului în baza folosirii tehnologiilor avansate și respectării standardelor, limitelor, normelor și regulilor de folosire a subsolului. Prezenta directivă include gestionarea deșeurilor din industriile extractive provenite din activități desfășurate pe uscat, și anume a deșeurilor rezultate din activități de prospecțiune, extracție (inclusiv faza de dezvoltare anterioară producției), tratarea și stocarea resurselor minerale, precum și a materialelor provenite din exploatarea carierilor.

Respectiv, prezentul regulament transpune Decizia 2009/335/CE a Comisiei din 20 aprilie 2009 de stabilire a orientărilor tehnice privind constituirea garanției financiare în conformitate cu Directiva 2006/21/CE din 15 martie 2006 a Parlamentului European și a Consiliului privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive, ceea ce reiese că în cazul activităților de exploatare a deșeurilor extractive, garanția financiară pentru refacere mediului va crea un mecanism prin care agenții economici vor demonstra capacitatea financiară de a gestiona deșeurile extractive într-un mod sigur.

În conformitate cu obiectivele politicii comunitare în domeniul mediului, este necesară stabilirea de cerințe minime pentru prevenirea sau reducerea cât mai mult posibil a efectelor nefaste asupra mediului sau sănătății umane care ar rezulta ca urmare a gestionării deșeurilor din industriile extractive, cum ar fi reziduurile de procesare (de exemplu, deșeuri solide sau șlamuri care rămân după tratarea resurselor minerale prin diverse tehnici), sterilul și materialul de descopertă (de exemplu, materialul din operațiunile de extracție, care este mutat pe măsura intrării într-un corp de minereu sau mineral, inclusiv pe parcursul perioadei de dezvoltare anterioare producției) și solul vegetal (de exemplu, stratul superior al solului).

În scopul de a minimiza riscul accidentelor și de a garanta un nivel ridicat de protecție pentru mediu și sănătatea umană, statul trebuie să se asigure că fiecare operator al unei instalații de gestionare a deșeurilor din categoria A adoptă și aplică o politică de prevenire a accidentelor majore pentru deșeuri. În ceea ce privește măsurile de prevenire, aceasta atrage furnizarea unui sistem de management de securitate, planuri de urgență utilizate în cazul accidentelor și diseminarea informației de siguranță persoanelor potențial să fie efectuat de un accident major.

Operatorului unei instalații de gestionare a deșeurilor din industria extractivă trebuie să i se solicite să depună o garanție financiară în conformitate cu procedurile stabilite din Codul subsolului nr. 246/2024 care să asigure că toate obligațiile care decurg din autorizația de exploatare vor fi îndeplinite, inclusiv acelea referitoare la perioada de închidere și post-închidere a amplasamentului. Garanția financiară trebuie să fie suficientă pentru acoperirea costului de reabilitare a amplasamentului afectat de instalația de gestionare a deșeurilor, care include și instalația propriu-zisă, astfel cum este descris în planul de gestionare a deșeurilor elaborat în temeiul art. 51 din Codul subsolului nr. 246/2024. Este necesar, de asemenea, ca o asemenea garanție financiară să fie furnizată înaintea de începerea operațiunilor de depozitare în instalația de gestionare a deșeurilor și să fie ajustată în mod periodic. De asemenea, în conformitate cu principiul poluatorul plătește, este important să facă obiectul unei asigurări de răspundere civilă corespunzătoare în ceea ce privește daunele de mediu cauzate de activitățile proprii sau de riscurile iminente ale unor astfel de daune.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea – „a nu face nimic” presupune a lăsa lucrurile neschimbate, adică neelaborarea proiectului privind Regulamentul cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale, ceea ce va contribui la menținerea problemelor existente la capitolul responsabilitatea privind

recultivare terenurilor afectate în urma extragerilor miniere. Ținând cont de faptul că lucrările de reabilitare/recultivare sunt costisitoare, agenții economici nu au interesul pentru a executa toate lucrările necesare pentru a diminua efectele negative la minim, astfel este prioritar de a reglementa crearea și utilizarea garanție financiară, pentru a reduce la minim efectele negative aduse mediului în urma extragerii substanțelor minerale utile.

În procesul elaborării proiectului au fost analizate următoarele opțiuni alternative:

Opțiunea I – menținerea situației existente

Această opțiune presupunea neinstituirea unui mecanism obligatoriu de garanție financiară pentru refacerea mediului și menținerea cadrului actual de reglementare. Opțiunea nu a fost acceptată deoarece mecanismele existente nu asigură executarea efectivă a lucrărilor de recultivare și nu oferă autorităților competente instrumente financiare suficiente pentru intervenție în cazul neexecutării obligațiilor de către beneficiarii subsolului. Menținerea situației actuale ar perpetua riscul abandonării terenurilor afectate de activitățile miniere și al degradării continue a mediului.

Opțiunea II – constituirea exclusivă a garanției financiare prin transfer integral într-un cont gestionat de stat.

Această opțiune presupunea obligarea tuturor titularilor autorizațiilor de folosință a subsolului să transfere integral valoarea garanției financiare într-un cont gestionat de autoritatea publică. Opțiunea nu a fost acceptată deoarece ar genera un impact financiar semnificativ asupra agenților economici și ar limita flexibilitatea mecanismului de garantare financiară.

Opțiunea III – reglementarea unui mecanism flexibil de constituire a garanției financiare.

Opțiunea selectată prevede posibilitatea constituirii garanției financiare prin garanție bancară, poliță de asigurare sau cont contabil special (provizion), precum și constituirea mijloacelor bănești de rezervă pentru situațiile de neexecutare a obligațiilor de refacere a mediului.

Această opțiune a fost considerată optimă deoarece asigură atât protecția mediului și disponibilitatea resurselor financiare pentru executarea lucrărilor de recultivare, cât și un mecanism flexibil și proporțional pentru agenții economici.

Scopul elaborării proiectului este de a minimaliza daunele asupra mediului, respectiv opțiuni alternative pentru a soluționa problema recultivării la finalul epuizării substanțelor minerale utile nu sunt, aceasta poate fi realizat doar prin asigurarea agentului economic prin garanția financiară.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea Regulamentului cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale are un impact limitat asupra sectorului public. Prevederile proiectului vizează clarificarea și detalierea mecanismelor de aplicare a garanției financiare, în cadrul competențelor deja stabilite ale autorității competente. Aplicarea Regulamentului nu determină modificări structurale sau instituționale ale sistemului administrației publice. Atribuțiile autorității competente implicate se exercită în continuare în limitele competențelor funcționale existente. Procesele de lucru actuale vor fi menținute, fiind necesare doar ajustări procedurale minore pentru asigurarea implementării uniforme a prevederilor Regulamentului. Nu sunt identificate riscuri de suprapunere a competențelor sau de dublare a atribuțiilor între autoritățile publice. Proiectul nu presupune constituirea unor autorități sau instituții publice noi. Implementarea nu necesită suplimentarea efectivelor de personal și nu generează cheltuieli bugetare suplimentare. Regulamentul contribuie la consolidarea capacității administrative în domeniul protecției mediului și al gestionării resurselor minerale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor proiectului nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Aprobarea Regulamentului va oferi sectorului privat un cadru clar și predictibil privind constituirea și gestionarea garanției financiare pentru refacerea mediului, pe întreaga durată a activităților de exploatare a resurselor minerale.

Proiectul instituie obligația pentru agenții economici de a constitui și menține garanția financiară, la alegere, sub una dintre următoarele forme: garanție bancară emisă de o instituție financiară licențiată, poliță de asigurare emisă de o societate de asigurare licențiată sau cont contabil special. Această obligație asigură disponibilitatea resurselor financiare necesare pentru acoperirea costurilor de recultivare a terenurilor și de refacere a mediului.

Totodată, se prevede obligația agenților economici de a achita anual o contribuție în cuantum de 0,25% din valoarea garanției financiare constituite, destinată formării unui fond de rezervă pentru acoperirea eventualelor situații în care obligațiile de refacere a mediului nu sunt executate.

Impactul financiar asupra mediului de afaceri se manifestă prin costuri suplimentare aferente constituirii, actualizării și menținerii garanției financiare, precum și prin achitarea contribuției anuale menționate. Aceste costuri sunt proporționale și variază în funcție de tipul substanței minerale exploatate, suprafața afectată și complexitatea lucrărilor de recultivare și reabilitare ecologică.

Spre exemplu, pentru exploatarea unui zăcământ de calcar cu suprafața de 3 ha, valoarea estimativă a lucrărilor de recultivare, conform devizului de cheltuieli prevăzut în planul de refacere a mediului, parte componentă a proiectului tehnologic, constituie 6 500 000 lei. Contribuția calculată în mărime de 0,25% din valoarea estimativă a lucrărilor de recultivare constituie 16 250 lei. În cazul în care perioada de exploatare prevăzută în planul de dezvoltare este de 10 ani, contribuția anuală va constitui aproximativ 1 625 lei/an.

În cazul unui zăcământ de calcar cu suprafața de 140 ha, costurile estimative pentru executarea integrală a lucrărilor de recultivare constituie circa 200 milioane lei. Contribuția calculată în mărime de 0,25% din această valoare constituie 500 000 lei. În situația în care perioada de exploatare prevăzută în planul de dezvoltare este de 30 de ani, suma respectivă va fi repartizată pe perioada de exploatare, constituind aproximativ 16 000 lei/an.

În cazul exploatării zăcămintelor de nisip, nisip-prundiș sau pietriș, unde lucrările de recultivare se efectuează etapizat, concomitent cu activitățile de exploatare și conform planurilor anuale de dezvoltare a lucrărilor miniere, contribuția aferentă fondului de rezervă se achită anual, corespunzător suprafețelor exploatate și recultivate în perioada respectivă. Pentru exploatarea anuală a unui sector de 1 hectar de nisip și nisip-prundiș, cu o valoare estimativă a lucrărilor de recultivare de 1 000 000 lei, conform devizului de cheltuieli din planul de refacerea a mediului parte componentă a proiectului tehnologic, contribuția anuală de 0,25% va constitui aproximativ 2500 lei/an. În cazul extinderii exploatării și al majorării suprafeței afectate în anii următori, valoarea contribuției va fi recalculată corespunzător devizului actualizat al lucrărilor de refacere a mediului.

Respectiv, din numărul estimativ de 160 de agenți economici care desfășoară activități de exploatare a zăcămintelor de substanțe minerale utile, aproximativ 90 de agenți economici execută anual lucrări de recultivare și refacere a mediului în mod etapizat. În cazul în care valoarea medie a garanției financiare constituite de un agent economic constitui aproximativ 2500 lei pentru fiecare agent economic. Prin urmare, contribuția anuală cumulativă la fondul de rezervă destinat acoperirii cheltuielilor de recultivare și refacere a mediului de către Agenția de Mediu va constitui aproximativ 225000 lei anual.

În același timp, proiectul oferă beneficii sectorului privat prin asigurarea unei planificări financiare mai riguroase, reducerea riscurilor de mediu și evitarea unor eventuale costuri majore ulterioare generate de neîndeplinirea obligațiilor de refacere a mediului.

Devizul de cheltuieli se face în baza planului de refacere a mediului și planul de gestionare a deșeurilor extractive parte a proiectului tehnologic. Acest deviz de cheltuieli vine în ajutor agentului economic pentru a realizarea lucrărilor de ecologizare.

Respectiv, recultivarea se efectuează conform planului de refacere a mediului parte a proiectului tehnologic ce se prevede restabilirea terenurilor afectate a sectorului de exploatare a rezervelor de substanțe minerale utile, cu destinație agricolă ținând cont de studiul pedologic privind investigațiile pedologice în scopul aprecierii notei de bonitate a solurilor pe terenul format prin coordonatele punctelor unghiulare din limitele hotarelor perimetrului minier al zăcământului.

Suprafața sectorului supusă recultivării în proiect este prevăzut în felul următor:

1. Umplerea spațiului exploatat a carierei cu roci de descopertă din treapta de decopertare și din halde exterioare.
2. Nivelarea preliminară și finală a bermelor de descărcare cu roci de descopertare.
3. Nivelarea finala a suprafețelor de descărcare.
4. Aplicarea stratului de sol ferlil (Hz) și (Hr) pe suprafețele nivelate cu roci de descopertare
5. Nivelarea straturilor de sol fertil (H2) și (Hl)
6. Construcția canalului de evacuare a apelor.

Termenul de efectuare a lucrărilor tehnico-miniere de recultivare este etapizată pe ani conform planului de refacere a mediului, iar schimbul de destinație a terenurilor se efectuează conform planului calendaristic de exploatare a zăcământului și a planurilor anuale de dezvoltare a lucrărilor miniere.

De regulă, valoarea garanției financiare este determinată în baza devizului de cheltuieli aferent planului de refacere a mediului și reflectă costurile reale ale lucrărilor de închidere, ecologizare și monitorizare postînchidere. Aceste costuri sunt influențate de suprafața afectată, adâncimea exploatării, condițiile geologice și tipul lucrărilor necesare pentru readucerea terenului la o stare corespunzătoare utilizării ulterioare.

4.4. Impactul social

Implementarea regulamentului privind garanția financiară pentru refacerea mediului va avea un impact social pozitiv, contribuind la îmbunătățirea condițiilor de mediu și de trai în comunitățile din zonele miniere. Prin asigurarea reabilitării terenurilor afectate și reducerea riscurilor de poluare, se protejează sănătatea populației și se previn efectele negative asupra resurselor de apă, sol și aer.

Pe termen lung, măsurile de refacere a mediului pot sprijini reconversia terenurilor către utilizări agricole, silvice. De asemenea, reglementarea contribuie la consolidarea responsabilității sociale a agenților economici din sectorul extractiv și la creșterea încrederii publice în activitatea acestora.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Implementarea Regulamentului trebuie să țină cont de protecția datelor cu caracter personal în mod corespunzător, asigurându-se că datele sunt prelucrate într-un mod transparent, sigur și în conformitate cu normele de protecție a datelor personale.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul hotărârii nu are impact asupra echității și egalității de gen, deoarece reglementează mecanismul de constituire și utilizare a garanției financiare pentru refacerea mediului în urma exploatării resurselor minerale. Prevederile proiectului se aplică în mod uniform tuturor beneficiarilor subsolului/titularilor autorizațiilor de folosință a subsolului, fără a institui diferențieri sau efecte bazate pe criteriul de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiect de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea regulamentului cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale prevede:

a) *Constituirea garanției financiare pentru refacerea mediului* - proiectul stabilește cerințe care agentul economic adică beneficiarul sau titularul autorizației de folosință a subsolului responsabil de activități cu impact asupra mediului trebuie să asigure constituirea garanției financiare pentru a acoperirea costurile de restaurare a mediului în cazul în care activitatea respectivă generează daune ecologice. Această garanție

are scopul de a proteja mediul înconjurător și de a preveni transferul costurilor de refacere asupra autorităților sau societății, stimulând agenții economici să fie mai responsabili și să întreprindă măsuri preventive pentru protejarea mediului. De asemenea, acest mecanism financiar contribuie la reducerea daunelor ecologice și la restabilirea ecosistemelor afectate, promovând o economie mai sustenabilă. Implementarea acestui tip de garanție poate duce la încurajarea unui model de afaceri mai responsabil, în care resursele sunt gestionate într-un mod mai eficient, iar produsele și serviciile sunt concepute pentru a minimiza riscurile pentru mediu pe termen lung.

a) *Estimarea costurilor de refacere a mediului* - agenții economici adică beneficiarii subsolurilor sau titularii autorizației de folosință a subsolului responsabili, efectuează o evaluare a impactului posibil asupra mediului și determină suma necesară pentru acoperirea cheltuielilor de restaurare a mediului după extragerea substanțelor minerale utile în planul de refacere a mediului și planul de gestionare a deșeurilor extractive. Astfel, valoarea garanției financiare pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale va constitui acoperirea tuturor lucrărilor de refacere a mediului, ecologizare și monitorizarea postînchidere în oricare fază de dezvoltare a proiectului tehnologic, inclusiv după încetarea activității, în perioada de monitorizare postînchidere.

b) *Monitorizarea și controlul garanției financiare pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale* – Regulamentul instituie un mecanism clar și obligatoriu pentru protecția și refacerea mediului în zonele afectate de activitățile miniere, prin asigurarea constituirii, menținerii și actualizării garanției financiare de către beneficiarii subsolului sau titularii autorizațiilor de folosință a subsolului. Prin monitorizarea permanentă realizată de Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului poate verifica modul în care agenții economici respectă obligațiile prevăzute în planul de refacere a mediului, planul de gestionare a deșeurilor extractive și în planul anual de dezvoltare a lucrărilor miniere. Această abordare asigură că lucrările de închidere, recultivare, ecologizare și monitorizare postînchidere se realizează efectiv, contribuind la prevenirea degradării solului și a apei, precum și la reducerea riscurilor asociate acumulării sau depozitării necorespunzătoare a deșeurilor extractive. Regulamentul prevede măsuri clare în cazul neîndeplinirii obligațiilor: titularii autorizațiilor trebuie să prezinte dovezi privind reînnoirea garanției financiare, iar în lipsa acestora se inițiază controlul de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului. În cazul constatării nerealizării lucrărilor de refacere a mediului conform planului aprobat sau a neconformităților la depozitarea deșeurilor extractive, agenții economici sunt sancționați conform prevederilor Codului contravențional nr. 218/2008. Astfel, prin combinarea obligațiilor financiare cu monitorizarea și controlul efectiv, regulamentul contribuie la asigurarea unei recuperări reale a terenurilor afectate, menținerea funcționalității ecologice a acestora și prevenirea riscurilor de poluare, promovând un mediu sigur și sustenabil pe termen lung.

a) *Dispoziții privind aplicarea garanției financiare pentru refacerea mediului* – Regulamentul stabilește un cadru clar și coerent pentru asigurarea refacerii mediului afectat de activitățile miniere, prin combinarea obligațiilor financiare și a mecanismelor de control și monitorizare. Astfel, titularii autorizațiilor de folosință a subsolului și beneficiarii subsolului au obligația de a constitui și menține pe toată durata activităților miniere o garanție financiară care să acopere integral costurile lucrărilor de închidere, ecologizare, recultivare și monitorizare postînchidere, sub forma unei garanții bancare, polițe de asigurare sau cont contabil special. În cazul retragerii autorizației de folosință sau renunțării la dreptul de folosință, regulamentul prevede obligația agentului economic de a executa integral lucrările de refacere a mediului și de a pune la dispoziția autorității competente documentele care atestă realizarea acestora. Aceasta asigură că niciun teren exploatat nu rămâne fără lucrări de reabilitare și că mediul este protejat împotriva degradării sau poluării ulterioare. Planul de refacere a mediului, împreună cu devizul de cheltuieli și graficul de execuție a lucrărilor, trebuie prezentat spre coordonare Agenției de Mediu, asigurând controlul etapizat al costurilor și al lucrărilor planificate. Pentru titularii care dețin drepturi obținute înainte de intrarea în vigoare a regulamentului, se impune actualizarea planului în termen de 24 luni, garantând

conformitatea tuturor proiectelor miniere cu cerințele actuale de protecție a mediului. Prin aceste dispoziții, regulamentul instituie responsabilitatea fermă a agenților economici, asigură disponibilitatea resurselor financiare necesare și permite autorității competente să intervină efectiv în caz de neexecutare a lucrărilor, prin utilizarea mijloacelor din contul trezorerial special. În ansamblu, acest mecanism contribuie la prevenirea degradării mediului, protejarea solului, și apei, precum și la recuperarea funcționalității ecologice a terenurilor afectate de exploatarea resurselor minerale.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Proiectul hotărârii nu generează alte impacturi decât cele descrise în prezenta notă de fundamentare. Prin urmare, această secțiune nu este aplicabilă și nu au fost identificate alte informații relevante care să necesite prezentare.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Prezentul Regulament transpune:

- Decizia 2009/335/CE a Comisiei din 20 aprilie 2009 de stabilire a orientărilor tehnice privind constituirea garanției financiare în conformitate cu *Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive*.

Obiectul urmărit de actele europene este de asigura un nivel ridicat de protecția mediului și de viitoarea utilizare a terenurilor reabilitate.

Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive a fost transpusă total în Codul subsolului nr. 246/2024 care a intra în vigoare pe data de 29 mai 2026. Respectiv, prezenta directivă prevede măsuri, proceduri și orientări pentru prevenirea sau reducerea, pe cât posibil, a oricăror efecte nefaste asupra mediului, în special asupra apei, aerului, solului, faunei și florei și peisajelor, precum și a oricăror riscuri pentru sănătatea umană, rezultate din gestionarea deșeurilor din industriile extractive.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prezentul proiect are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene prin prevederile Deciziei 2009/335/CE a Comisiei din 20 aprilie 2009 de stabilire a orientărilor tehnice privind constituirea garanției financiare în conformitate cu Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive.

Aceste măsuri asigură responsabilizarea operatorilor economici și protejarea mediului prin instituirea unor mecanisme clare de garanție financiară pentru reabilitarea amplasamentelor miniere.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, a fost plasat Anunțul de intenție cu privire la elaborarea proiectului actului normativ la data de 25.02.2025, pe pagina particip.gov.md - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14015

În urma consultărilor publice cu agenții economici din domeniul minier, desfășurate în cadrul ședinței din 03.02.2026, consemnate în Procesul-verbal nr. 01 din 03.02.2026, s-a decis acordarea unui termen de 10 zile lucrătoare pentru prezentarea propunerilor și obiecțiilor pe marginea proiectului, în vederea examinării detaliate a acestora și, după caz, a includerii lor în versiunea finală a proiectului.

În acest sens, au parvenit propuneri din partea Asociației Patronale a Întreprinderilor din Domeniul Minier, S.A. „Lafarge Ciment (Moldova)”, S.A. „Pietriș” și a inginerului topograf dlui Nicolae Buzdugan. Propunerile au vizat, în principal, diversificarea modalităților de constituire a garanției financiare, prin includerea unor instrumente precum garanția bancară, polița de asigurare sau contul contabil special

(provizion) - destinat constituirii provizioanelor pentru lucrările de recultivare, reprezentând sume constituite treptat de către beneficiarul subsolului/titularul autorizației de folosință a subsolului pentru acoperirea cheltuielilor aferente executării lucrărilor de recultivare și refacere a mediului după încetarea activităților de exploatare a resurselor minerale.

Ca urmare a consultărilor publice și a propunerilor recepționate din partea agenților economici, conceptul proiectului a fost modificat în proporție de peste 60%, ceea ce determină necesitatea elaborării și promovării unui nou proiect.

Propunerile acceptate au fost integrate în proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind garanția financiară pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale, iar după ajustarea finală, proiectul a fost publicat pe platforma particip.gov.md.

Anunțul consultărilor publice asupra proiectului actualizat a fost plasat pe pagina particip.gov.md la data de 05.05.2026, la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-de-intentie-privind-elaborarea-proiectului-hotararii-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-regulam/14015

Urmare consultărilor publice au fost recepționate obiecții și sugestii din partea Asociația Patronală a Întreprinderilor din Domeniul Minier, Concernul Republican de Producție al Industriei Materialelor de Construcție „INMACOM" și S.R.L. „Acit-Trans". Obiecțiile și sugestiile au fost analizate și s-au inclus în tabelul de sinteză.

Prin urmare, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul a fost supus procedurii de avizare de către autoritățile și instituțiile competente. Obiecțiile și propunerile formulate au fost analizate, fiind reflectate în tabelul de sinteză, iar, după caz, proiectul regulamentului a fost ajustat corespunzător.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul hotărârii a fost supus expertizei anticorupție, în conformitate cu art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Raportul de expertiză anticorupție nr. EHG26/11602 din 23.06.2026 a fost prezentat prin scrisoarea nr. 06/2/11385 din 23.06.2026, Centrul Național Anticorupție concluzionând că, în redacția propusă, proiectul nu conține factori și riscuri de corupție.

Ministerul Justiției, în conformitate cu art. 37 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, s-a expus asupra proiectului prin scrisoarea cu 04/2-7089 din 25.06.2026. Recomandările înaintate au fost luate în considerare la definitivarea proiectului.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea proiectului nu atrage după sine necesitatea modificării sau abrogării altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Ministerul Mediului prin intermediul Agenției de Mediu și a Inspectoratuluipentru Protecția Mediului va asigura implementarea proiectului Regulamentul cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului la exploatarea resurselor minerale și va monitoriza/controla executarea lucrărilor de refacere a mediului.

Secretar de Stat **Grigore STRATULAT**